

A magyar csatlakozás a Gazdasági és Monetáris Unióhoz (GMU)

Rácz Margit

A magyar EU-csatlakozás hosszú folyamatának egyik legtalányosabb kérdése az volt, hogy végre mikor dől el a csatlakozás időpontja. Azután amikor eldőlt, rájöttünk, hogy a felkészülésben még milyen nagy hiányosságok vannak. Ezt most el kellene kerülni. Lehet belső használatra időpontot meghatározni, de ez egyáltalán nem jelenti a tényleges csatlakozás időpontját. Hiszen ahhoz az eurózóna országainak egyhangú támogatására van szükség. Akkor mégis miért kellett a magyar kormánynak, egyetértésben a jegybankkal, a 2008-as csatlakozási dátumot meghatározni?

Talán ennek leginkább belpolitikai üzenete volt. Tulajdonképpen minden érdekcsoportnak igazodnia kellene igényei kialakításakor ehhez a céldátumhoz. Tehát, ha a miniszteriumok, ha az önkormányzatok, ha a munkavállalók érdekképviselői megfogalmazzák jogos igényeiket, legyenek tekintettel a pénzügyi stabilitás szempontjaira is. Az EU-tagság és az eurózónába történő belépés új feltételei fegyelmű erőként kell, hogy hassanak mindenki számára. De azért felmerül egy olyan kérdés is, vajon maga a gazdaságpolitika megfogalmazásakor megvannak-e a lehetőségek ahhoz, hogy ebben az ötéves időszakban a reál- és a monetáris konvergencia egyszerre legyen teljesíthető. Történtek-e háttérvizsgálatok arra vonatkozóan, milyen belgazdasági követelményei és világgazdasági feltételei vannak annak, hogy az el-

következendő öt évben valóban eljusson a magyar gazdaság az eurózónába való belépésig.

A *Reuters* a politikai egyetértéssel célul tűzött 2008-as belépésről körkérdezt intézett a magyar gazdaságban érdekelt cégekhez, azok érdekképviselőihez, egyes kutatóintézetekhez stb. Legtöbben kételyeiknek adtak hangot a 2008-as dátumot illetően. Ezért számolni kell azzal, hogy éppen azok az érdekcsoportok, amelyek fegyelműzésére szolgált a dátum megjelölése, azok nem fogják elég komolyan venni azt.

Persze a legoptimálisabb esetben még az is elképzelhető, hogy a nemzetközi gazdasági feltételek 2004-re megteremtik egy fenntartható világgazdasági növekedés feltételeit. Kicsit nehezebben, de az is elképzelhető, hogy Magyarországon valóban társadalmi konszenzus jön létre a GMU-csatlakozás időpontját illetően. Persze a hitelesség alapvető feltétele egy ilyen elengedhetetlenül szükséges konszenzusnak.

Így a legfontosabb kérdés az, vajon a gazdaságpolitika rövid és középtávon minden érdekelt számára meg tudja-e teremteni ezt a hitelességet? A hitelesség elsősorban azt jelenti, hogy a monetáris és a költségvetési politika a maastrichti konvergenciakritériumok teljesítéséhez fog közelíteni fokozatosan és szakadatlanul az elkövetkezendő öt évben. Ez mindene-előtt a gazdaság növekedési esélyeitől függ. Tétélezzük fel a legoptimistább verziót, azaz

azt, hogy középtávon a magyar gazdaság átlagosan négy százalékkal vagy még magasabb ütemmel tud fejlődni. Ha ez így lesz, akkor is számítani kell arra, hogy nem lehet a pénzügyi stabilitást biztosítani egyes csoportok érdeksérelme nélkül. Mi fogja biztosítani azt, hogy maga a csoport és a mindenkori ellenzék az Országgyűlésben megérti majd, és ezért tolerálni fogja a sérelmet? Mi biztosítja azt, hogy a modernizáció és a versenyképesség igényeit állandóan szem előtt tartva a gazdaságpolitika a lehető legjobban fogja biztosítani az érdeksérelmek egyensúlyát és kiegyenlítődését?

Ez csak akkor képzelhető el, ha átgondolt gazdaságpolitikai célok fogalmazódnak meg, amelyekről azok elfogadása előtt minden érintettel nyílt és őszinte vita folyik, és megegyezésre kerül a sor. Mindenkinek a maga tapasztalata alapján kell eldöntenie azt, hogy erre a mai magyar valóságban mekkora esélyek vannak.

Jó lenne, ha kialakulna ez a társadalmi egyetértés. Hiszen a magyar exportgazdaság alapvetően érdekelt a gyors GMU-csatlakozásban. Vegyünk figyelembe még egy szempontot. Az EU-ba 2004 májusában tíz ország, és ezek közül nyolc kelet-európai állam egyszerre lép be. Elképzelhető, hogy az eurózónába való belépés nem így fog történni, hanem az új tagok közül egyesek korábban, mások később fognak csatlakozni az eurózónához. A magyar gazdaság versenyképessége az EU-n belül nehezebben lesz biztosítható, ha a velünk együtt a közösségbe belépő régiókbeli egyes országok jóval korábban tudnak belépni az eurózónába. A magyar gazdaság talán legfontosabb növekedési faktora az export, uniós belépésünk után az egységes belső piacon való értékesítés. A modernizáció egyik legfontosabb feltétele pedig a működőtőkebevonás. Mindkettőt segíti a GMU-csatlakozás.

Ezért lenne nagyon hasznos, ha valóban kialakulna egy széles értelemben vett társadalmi konszenzus azért, hogy 2008-ra valóban

érett legyen a magyar gazdaság a GMU-csatlakozásra. Számolnunk kell azzal, hogy az EU-csatlakozáshoz hasonlóan a mi érdekünk az eurózónába való belépéshez nagyobb, mint az eurózóna érdeke a mi csatlakozásunkra vonatkozóan. Ez egyrészt oda vezet, hogy a konvergencia kritériumainak teljesítését jóval szigorúbban fogják venni, mint az alapító tagok esetében, illetve talán még a 2001-es görög csatlakozásnál is szigorúbban. Másrészt pedig az eurózónán belül kialakult, elsősorban a nagy és fejlett tagországokat érintő konszolidációs problémák láttán utalni kell arra is, hogy az eurózóna belső stabilitása befolyásolni fogja a csatlakozás időpontját. Minél stabilabb a belső helyzet, annál könnyebb lesz bekerülésünk. Nem tudni, hogy a társadalmi érdekeket sok szempontból sértő nagy államháztartási reformokat mennyi idő alatt tudják végrehajtani az érintett GMU-tagországok.

* * * * *

**Eddig megjelent számaink megtekinthetők
és letölthetők a www.vki.hu weboldalról**